

Naród polski jako grupa społeczna – w stulecie odzyskania niepodległości

Karta pracy do wiedzy o społeczeństwie

Opracowanie: Włodzimierz Chybowski

Kartę pracy można wykorzystać
np. w trakcie:

- lekcji dotyczącej grup społecznych,
- lekcji powtórzeniowej po rozdziale „Prawidłowości życia społecznego”,
- lekcji powtórzeniowej po rozdziale „Wspólnota narodowa”.

Można wykorzystać wybrane metody
aktywizujące, np.:

- pracę w grupach,
- pogadankę,
- dyskusję,
- rozwiązywanie problemów,
- burzę mózgów.

Naród polski jako grupa społeczna – w stulecie odzyskania niepodległości

.....
Imię i nazwisko.....
Data.....
Klasa

Preambuła *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 roku (fragment)*:

W trosce o byt i przyszłość naszej Ojczyzny, odzyskawszy w 1989 roku możliwość suwerennego i demokratycznego stanowienia o Jej losie, my, Naród Polski – wszyscy obywatele Rzeczypospolitej...

1 Wyjaśnij znaczenie wyrażenia podkreślonego w tekście.

.....
.....

2 Uzasadnij stwierdzenie, że polski naród jest grupą społeczną. W tym celu rozważ, czy wspólnota ta posiada wymienione cechy.

a) trwałość

.....
.....

b) wewnętrzna struktura

.....
.....

c) liczebność

.....
.....

d) poczucie przynależności

.....
.....

e) wspólny cel

.....
.....

3 Do jakiego rodzaju grup społecznych zaliczamy naród polski? Podkreśl właściwe określenia. Swoje odpowiedzi uzasadnij.

a) grupa mała/duża

.....
.....

b) grupa pierwotna/wtórna

.....
.....

c) grupa formalna/niefORMALNA

.....
.....

d) grupa trwała/krótkotrwała

.....
.....

4 W jaki sposób rozstrzygano konflikty wewnętrzne w Polsce w XX wieku? Podaj przykłady rozwiązań siłowych i metod pokojowych.

a) Metody siłowe (walka)

.....
.....
.....

b) Metody pokojowe

.....
.....
.....

Przykładowe odpowiedzi do karty pracy „Naród polski jako grupa społeczna – w stulecie odzyskania niepodległości”

1 Użyte w tekście wyrażenie *Naród Polski* wskazuje na naród polityczny, a nie na grupę etniczną – określa wspólnotę tworzoną przez wszystkich obywateli Rzeczypospolitej.

2

a) trwałość

Naród polski jest grupą trwałą – ukształtował się w wyniku procesu dziejowego trwającego przez kilka wieków. Istniał nawet w okresie, w którym na mapie Europy nie było państwa polskiego. Jego szczególnie intensywny rozwój nastąpił po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. i utworzeniu własnego państwa, o którego przetrwanie trzeba było niejednokrotnie walczyć.

b) wewnętrzna struktura

Polacy są wewnętrznie zorganizowani, np. wybrani w wolnych wyborach członkowie narodu pełnią ważne funkcje w państwie (np. Prezydenta RP, członków Rady Ministrów, parlamentarzystów, członków organów samorządu terytorialnego).

c) liczebność

Obywatele Rzeczypospolitej Polskiej tworzą grupę społeczną liczącą ok. 38 mln członków.

d) poczucie przynależności

Polacy (obywatele polscy) mają poczucie przynależności do wspólnoty narodowej, co przejawia się np. w publicznym eksponowaniu symboli narodowych (wieszanie flag, noszenie szalików).

e) wspólny cel

Polacy wspólnie działają na rzecz państwa: dbają o jego rozwój i bezpieczeństwo oraz o to, by jego instytucje sprawnie funkcjonowały. Obywatele starają się zwiększać znaczenie Polski na arenie międzynarodowej.

3

a) grupa mała/duża

Obywateli polskich jest ok. 38 mln – nie ma możliwości, aby znali się wszyscy członkowie narodu. W ramach wspólnoty narodowej można wyróżnić bardzo wiele podgrup.

b) grupa pierwotna/wtórna

Więzi łączące obywateli polskich nie opierają się na bliskich relacjach osobistych.

c) grupa formalna/nieformalna

Obywatele polscy posiadają polskie obywatelstwo, co jest potwierdzone odpowiednimi dokumentami. Naród funkcjonuje według wyznaczonych reguł – przepisów prawa.

d) grupa trwała/krótkotrwała

Naród polski istnieje od długiego czasu – ukształtował się w wielowiekowym okresie istnienia państwa polskiego.

4

a) Metody siłowe (walka)

np. zamach majowy w 1926 r., walka władz komunistycznych ze zbrojnym podziemiem po II wojnie światowej, poznański Czerwiec '56, Grudzień '70, stan wojenny w 1981 r.

b) Metody pokojowe

np. porozumienia w Szczecinie i Gdańsku w 1980 r., okrągły stół w 1989 r.